

FINANSOWY BAROMETR ING:

Emerytury i oszczędności długoterminowe

Międzynarodowe badanie ING na temat wiedzy finansowej konsumentów w Polsce i na świecie

Wybrane wyniki badania przeprowadzonego dla Grupy ING przez TNS NIPO

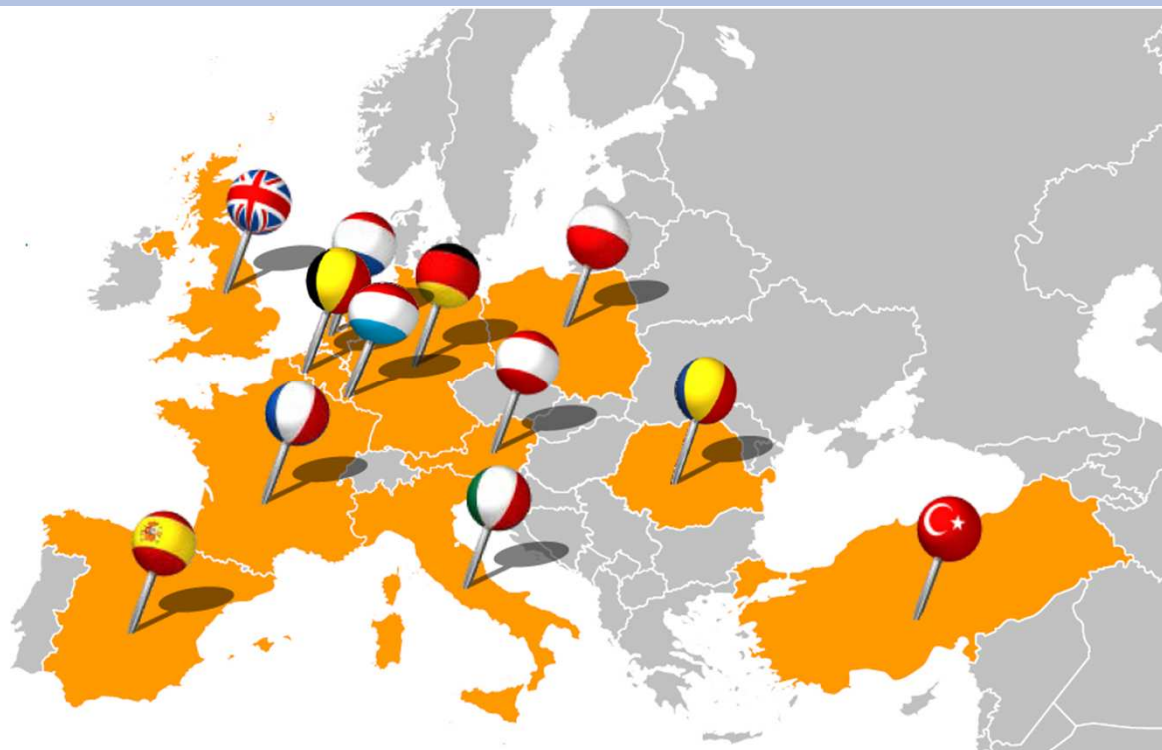
Sierpień 2012

O badaniu

Finansowy Barometr ING:

- cykliczne badanie Grupy ING przeprowadzane w kilkunastu krajach na całym świecie na
- bada zachowania i postawy konsumentów wobec zagadnień finansowych w Polsce i na świecie
- co kwartał koncentruje się na innym obszarze finansów

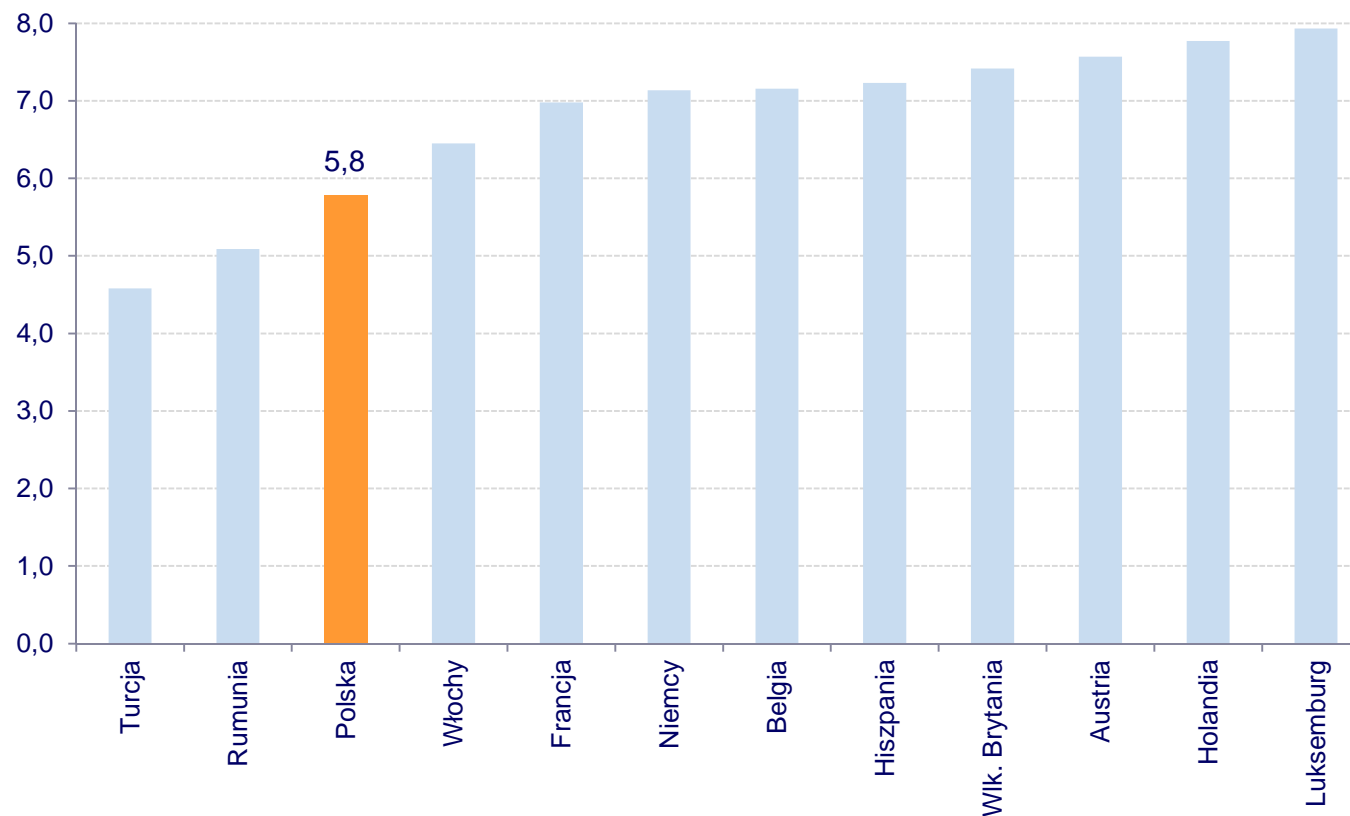
Druga edycja badania została przeprowadzona w 12 krajach:

- Polska, Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Austria, Hiszpania, Włochy, Holandia, Belgia, Luksemburg, Turcja, Rumunia
- Metodologia:
  - n=12 073 (PL=1000)
  - czas: 18 maj - 6 lipiec 2012 (PL= 25 czerwiec – 11 lipiec)

Polscy emeryci są niezadowoleni z tego jak im się żyje na emeryturze...

Na pytanie „Jaki jest Pana(i) stopień ogólnego zadowolenia z życia na emeryturze” Polacy uzyskali wynik 5,8 w porównaniu z europejską średnią 6,6 (w skali 0-10)

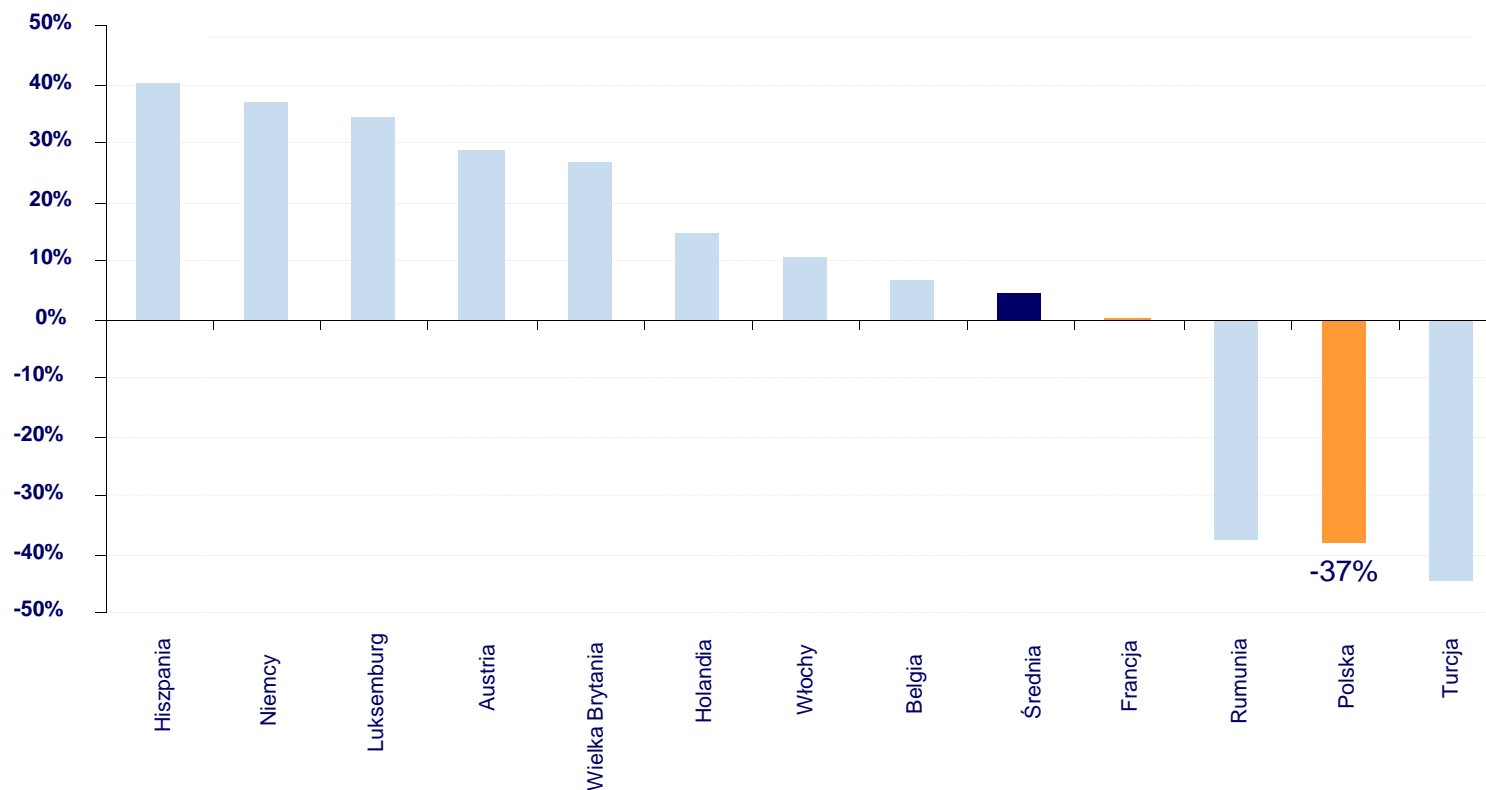
Stopień ogólnego zadowolenia z życia na emeryturze

...i najgorzej oceniają swoją sytuację finansową

Większy dyskomfort niż Polacy związany z dochodami na emeryturze odczuwają tylko tureccy emeryci. Zadowoleni i bardzo zadowoleni stanowią w sumie Polsce 6% respondentów, wobec 53% w Niemczech i Austrii czy 57% w Hiszpanii.

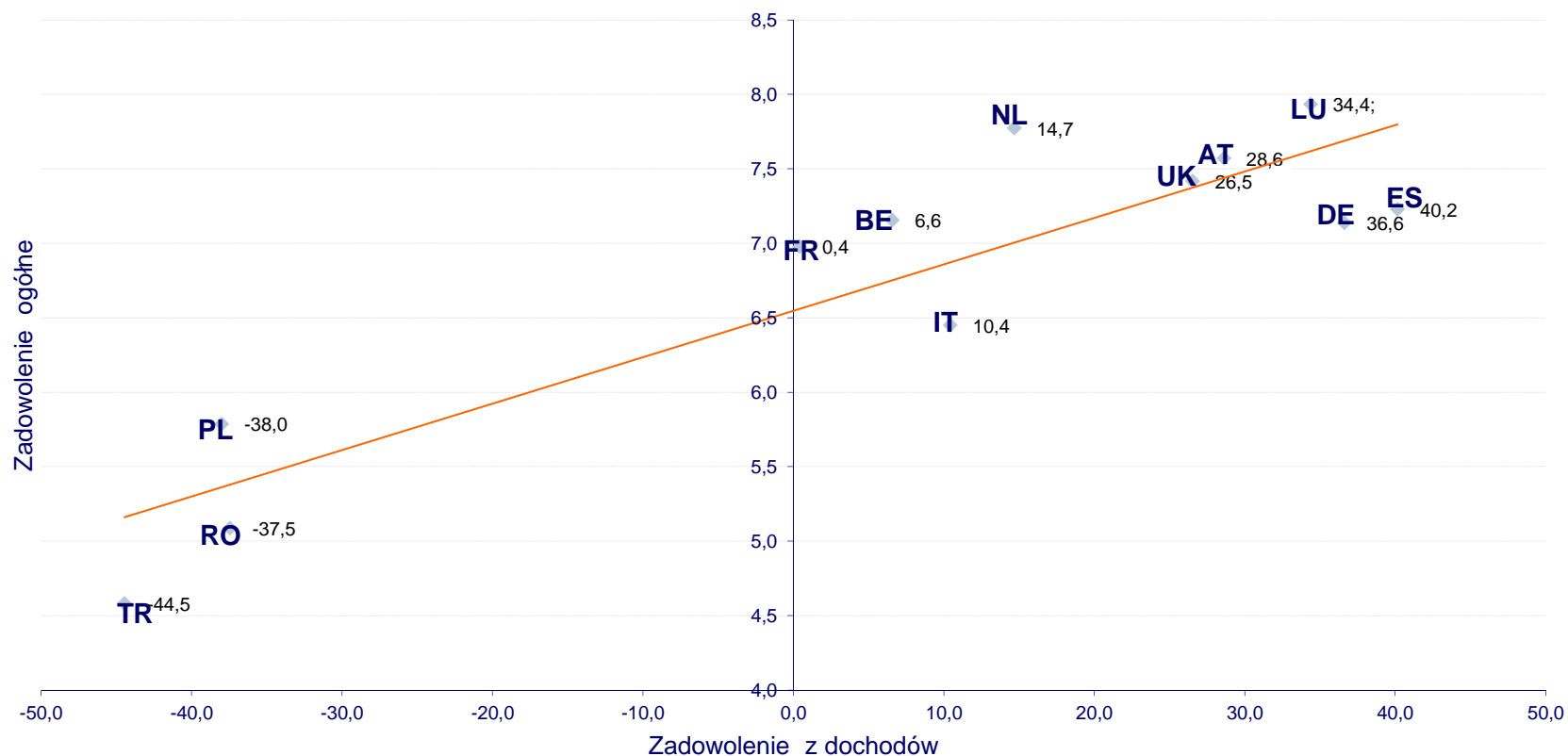
Zadowolenie z dochodów na emeryturze (w ujęciu netto)

...pomimo tego nie należą do największych pesymistów

Wśród bardziej zadowolonych niż wskazywałaby na to sytuacja finansowa znajdują się Polacy oraz Francuzi, Belgowie, Holendrzy i obywatele Luksemburga. Wśród pesymistów Turcy, Rumunie, Niemcy, Włosi i Hiszpanie

Zadowolenie ogółem wobec zadowolenia z dochodów

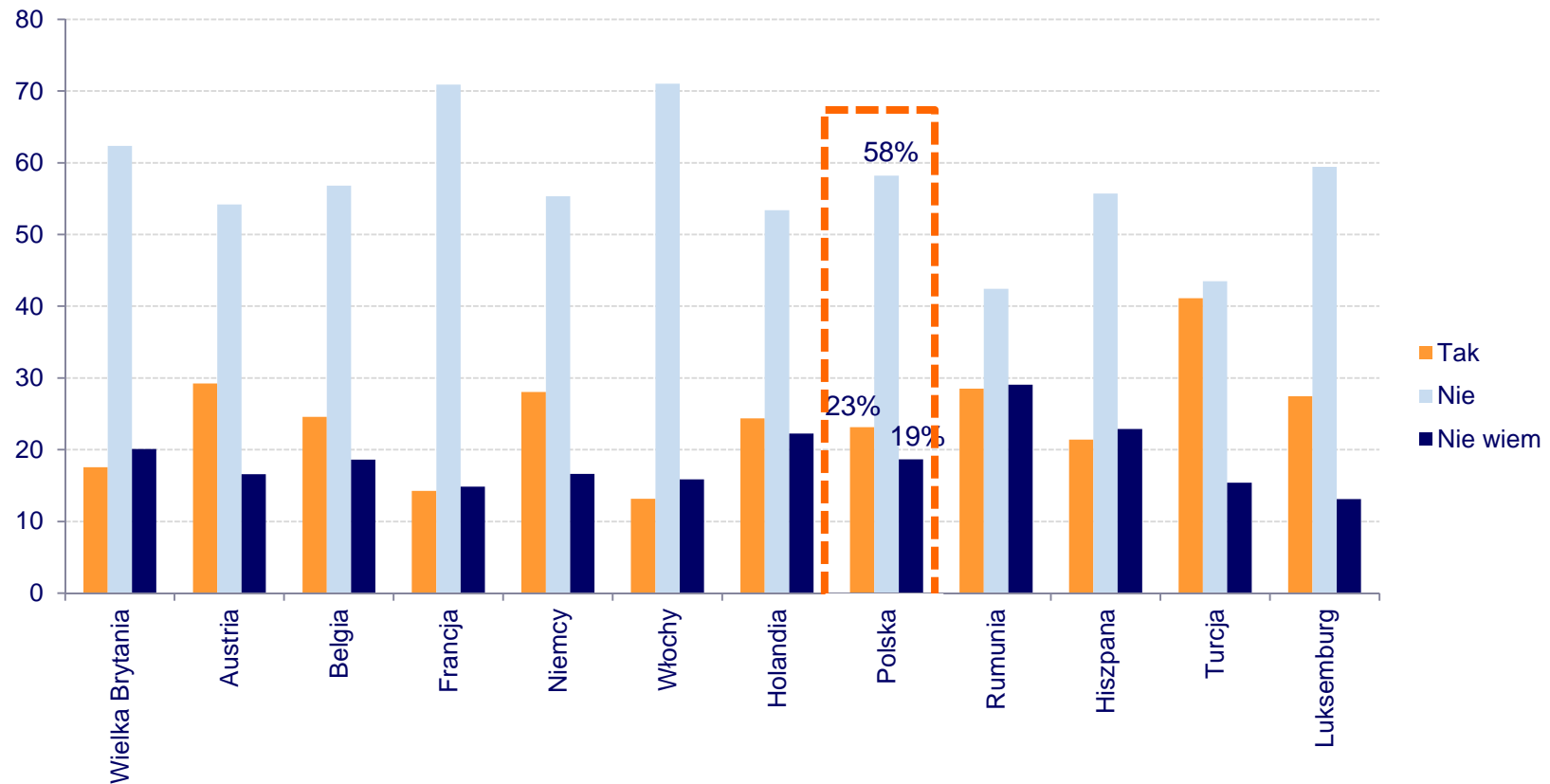

P: Czy Pana(i) dochody i sytuacja finansowa spełniają Pana(i) potrzeby na emeryturze? 1: Tak – żyję bardzo komfortowo 2: Tak – żyję komfortowo 3: żyję ani komfortowo, ani niekomfortowo 4: Nie – żyję niekomfortowo 5: Nie – żyję bardzo niekomfortowo.

Obawy o pogorszenie standardu emerytalnego są bardzo mocne, ale niekoniecznie w Polsce

Europejczycy obawiają się, że w momencie przejścia na emeryturę będą w gorszej sytuacji niż dzisiejsi emeryci.

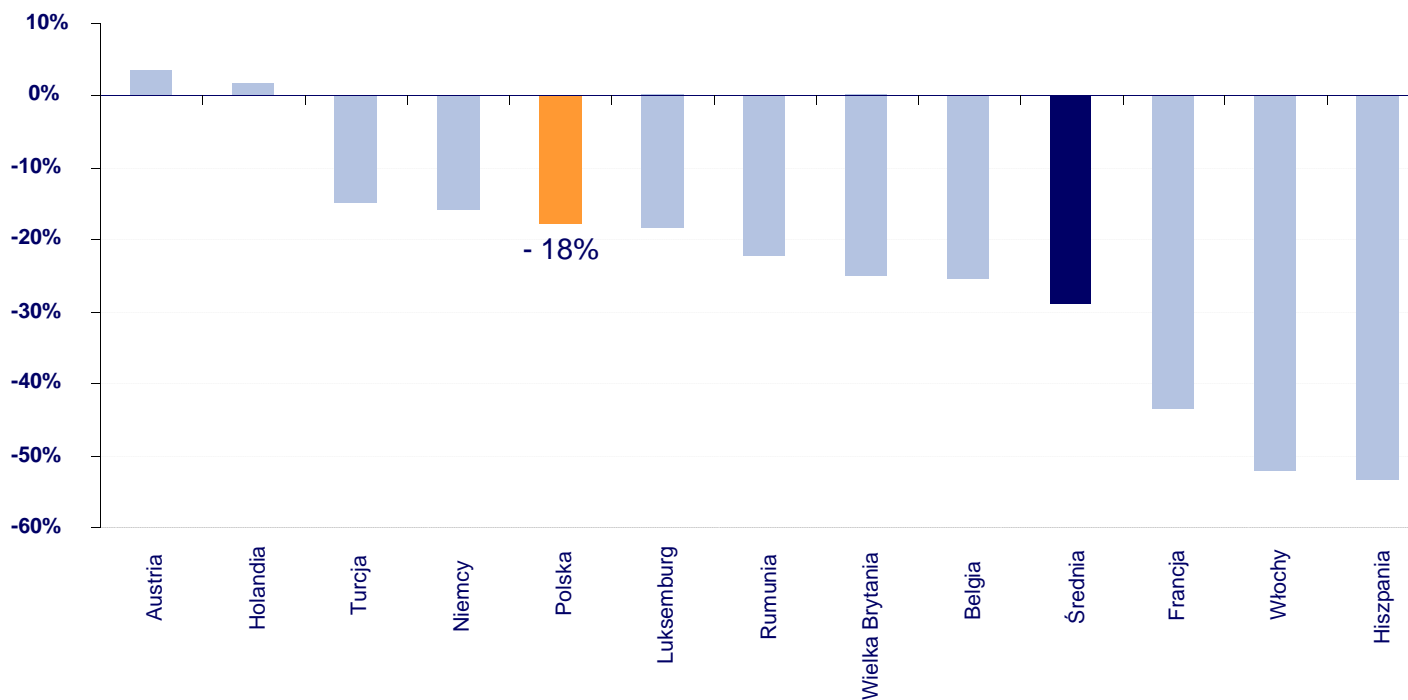
Czy sądzisz, że gdy przejdziesz na emeryturę, twoja sytuacja dochodowa i finansowa zabezpieczy Ci taki sam standard życia, jak osobom, które przeszły już na emeryturę?

Europejczycy martwią się czy będzie ich stać na przejście na emeryturę...

Polacy znaleźli się w gronie najbardziej optymistycznych krajów, pod względem obaw o ich sytuację finansową w momencie przejścia na emeryturę.

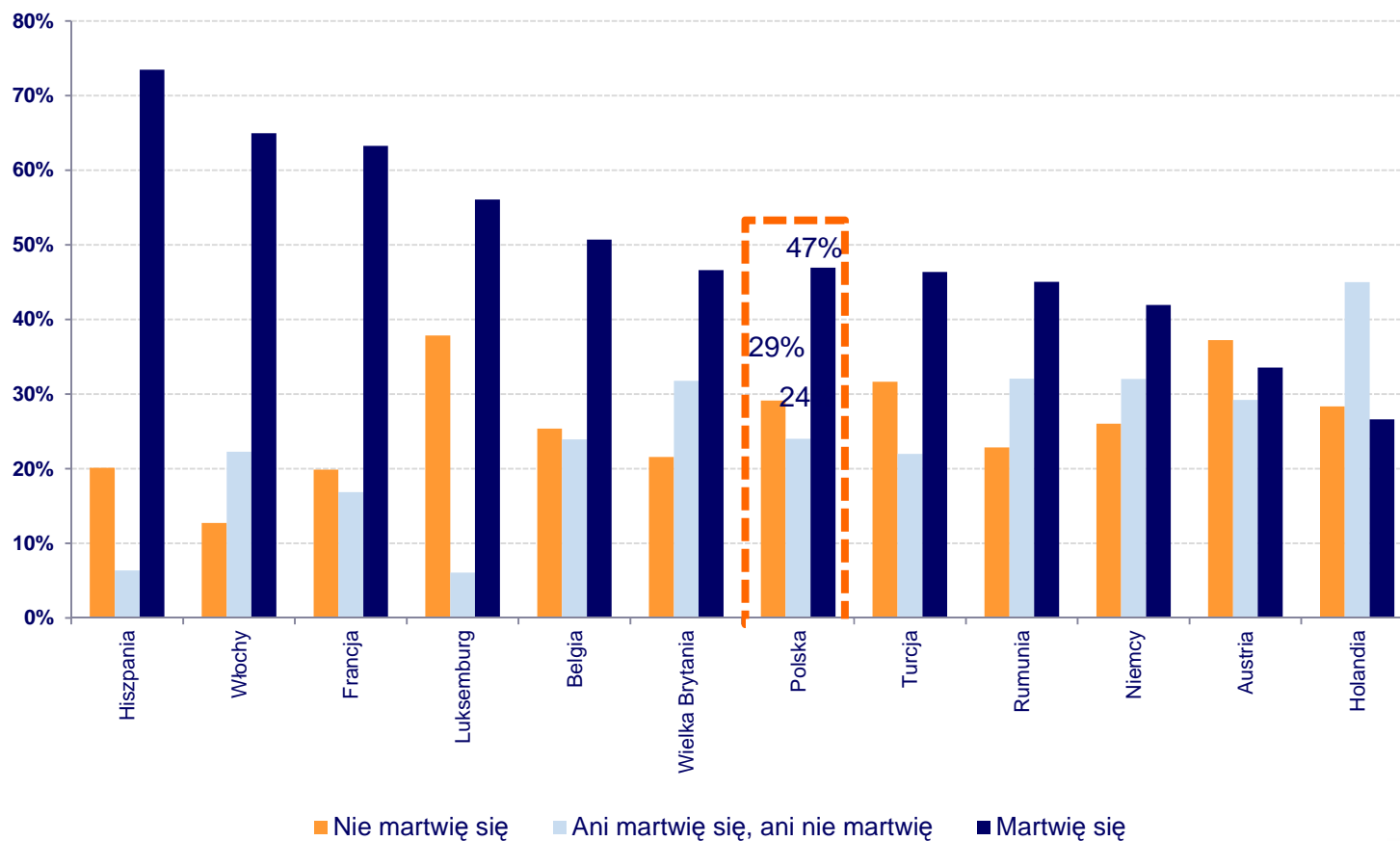
Odsetek osób netto, które uważają, że będą miały dość pieniędzy, aby przejść na emeryturę

... tak samo jak Polacy

Co drugi Polak martwi się, że nie będzie miał wystarczająco środków, żeby przejść na emeryturę.

Czy martwi się Pan(i), że nie będzie miał(a) dość pieniędzy, aby przejść na emeryturę

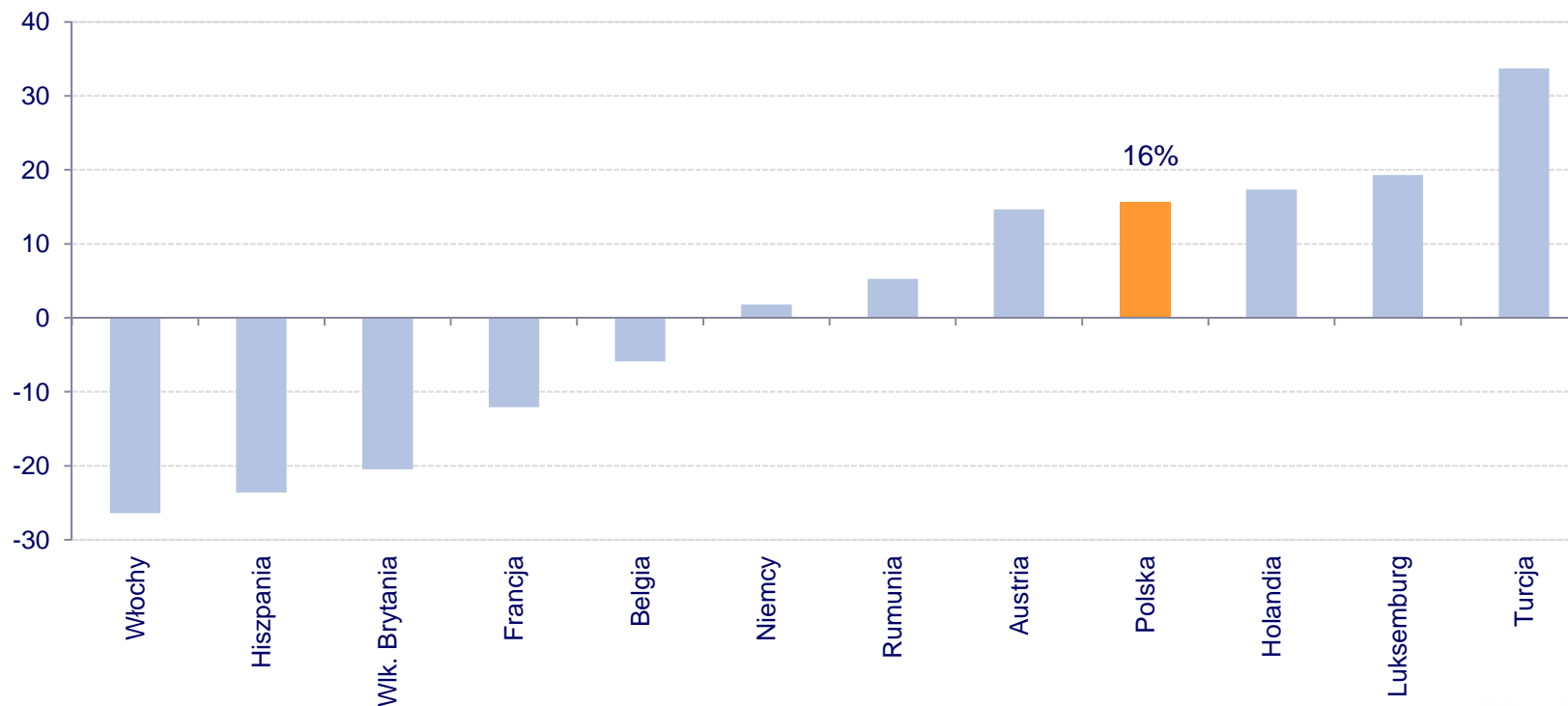

Co drugi Polak spodziewa się, że będzie miał z czego odłożyć

Ponad połowa Polaków (53%) uważa, że w następnych 3 miesiącach będzie miała wolne środki. To o 5% więcej niż wyniosła średnia dla wszystkich badanych krajów. Najgorzej wypadli Włosi (33%), Hiszpanie (35%) i Brytyjczycy (36%).

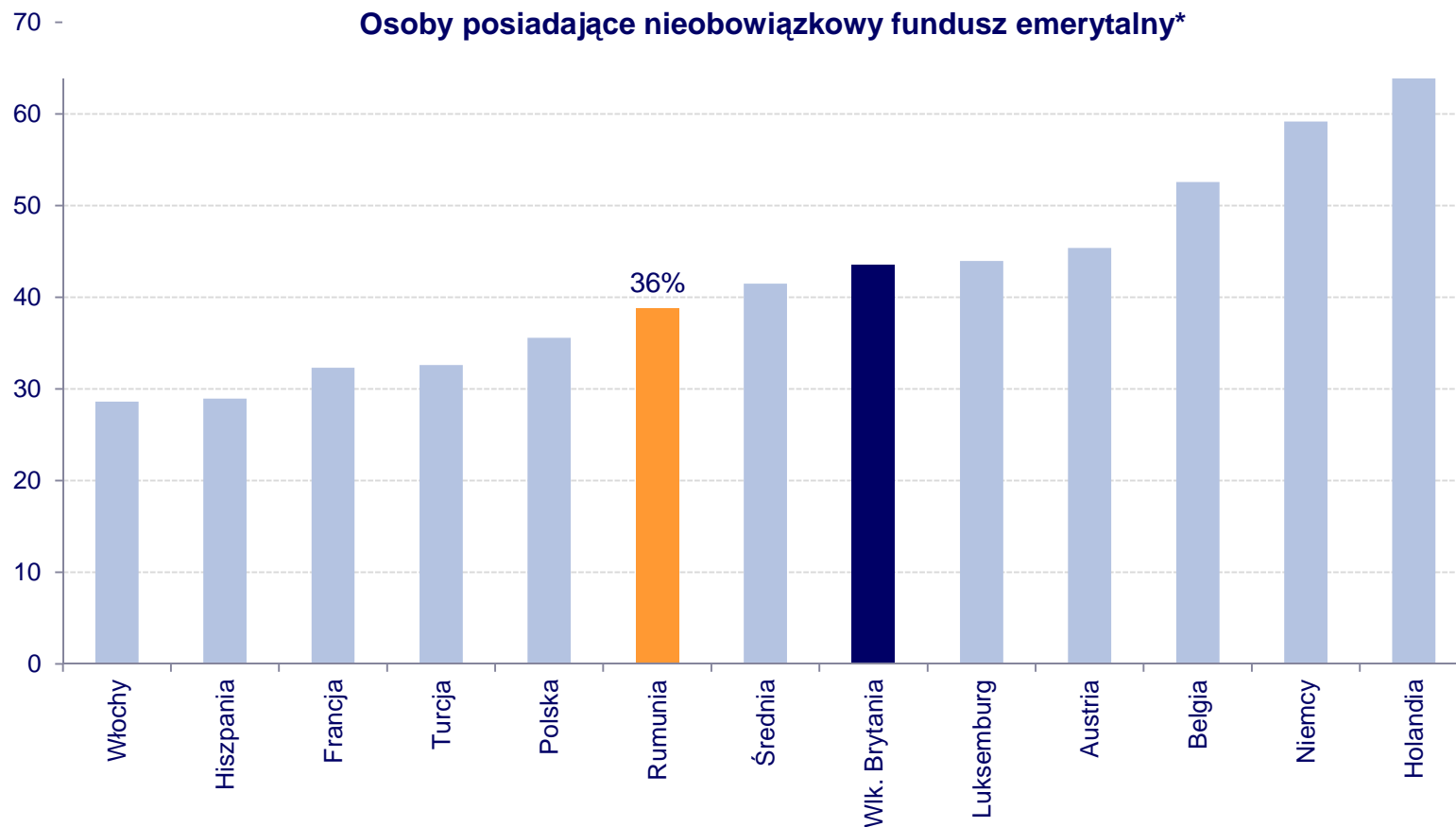
Posiadanie wolnych środków w kolejnych trzech miesiącach
(różnica w odpowiedziach "Tak" i "Nie,,)

Czy spodziewa się Pan(i), że w kolejnych trzech miesiącach będzie miał Pan(i) wolne środki, które będzie mógł(a) Pan(i) zaoszczędzić, zainwestować lub wydać na coś dodatkowego?

Tylko co trzeci Polak odkłada dodatkowe środki na emeryturę

Tylko w trzech krajach (Holandia, Niemcy, Belgia), większość respondentów odkłada środki na nieobowiązkowy fundusz emerytalny.

P: Czy posiada Pan(i) fundusz emerytalny? *Proszę nie brać pod uwagę oszczędności emerytalnych w ramach obowiązkowego programu emerytalnego (ZUS, OFE, KRUS) Proszę wziąć pod uwagę tylko te środki lokowane na funduszu emerytalnym przez Pana/Panią lub przez Pana(i) pracodawcę, które przekraczają obowiązkową składkę.

Dlaczego nie odkładamy dodatkowych środków na emeryturę?

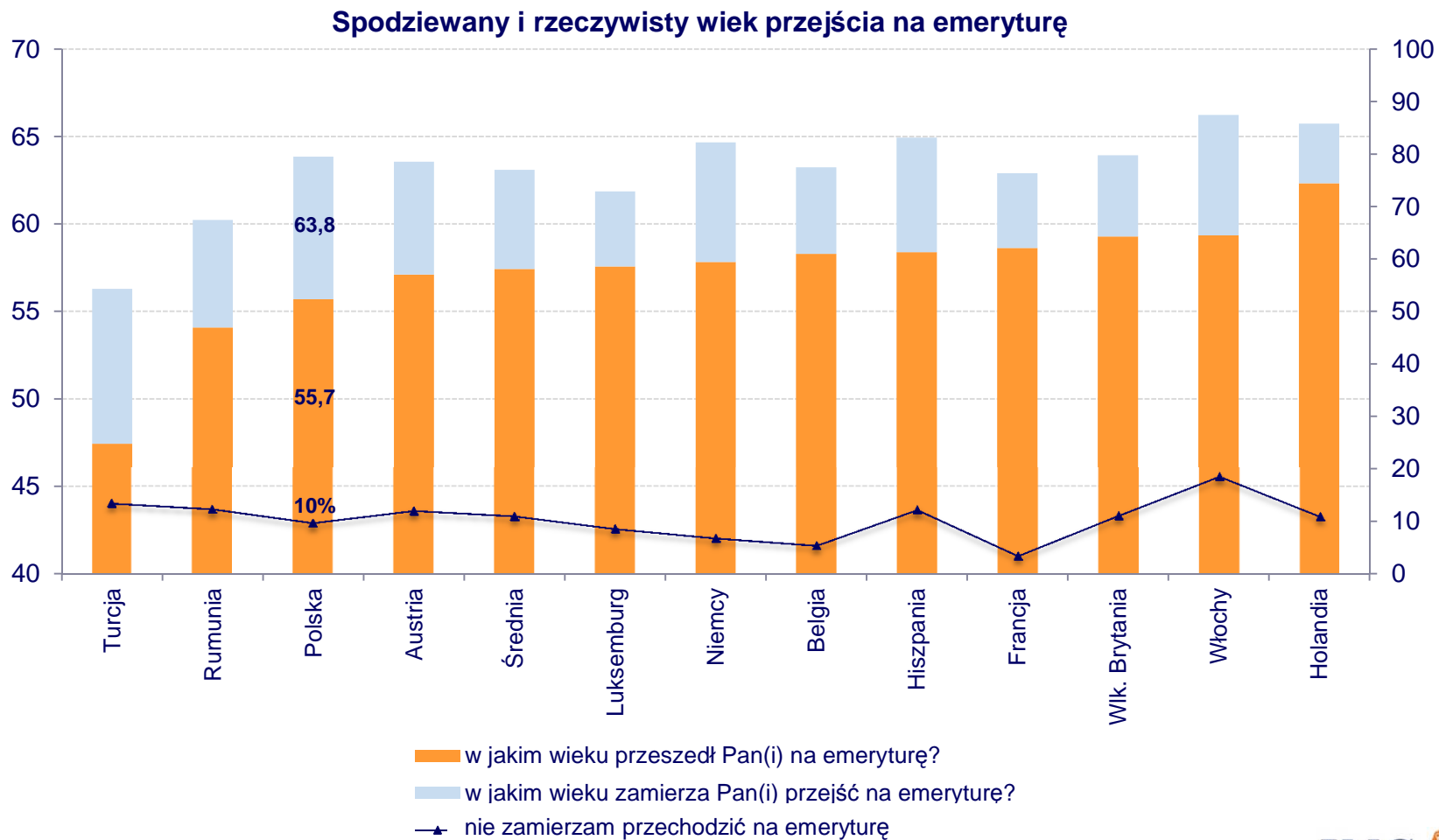
Co drugi Polak nie korzysta z funduszy emerytalnych (nie licząc obowiązkowego programu) tłumacząc to brakiem wystarczających środków.

Dlaczego nie korzysta Pan(i) z funduszu emerytalnego? (w proc.)
(nie dotyczy obowiązkowych programów emerytalnych)

W Europie najpóźniej na emeryturę wybierają się Włosi i Holendrzy, a najwcześniej Turcy

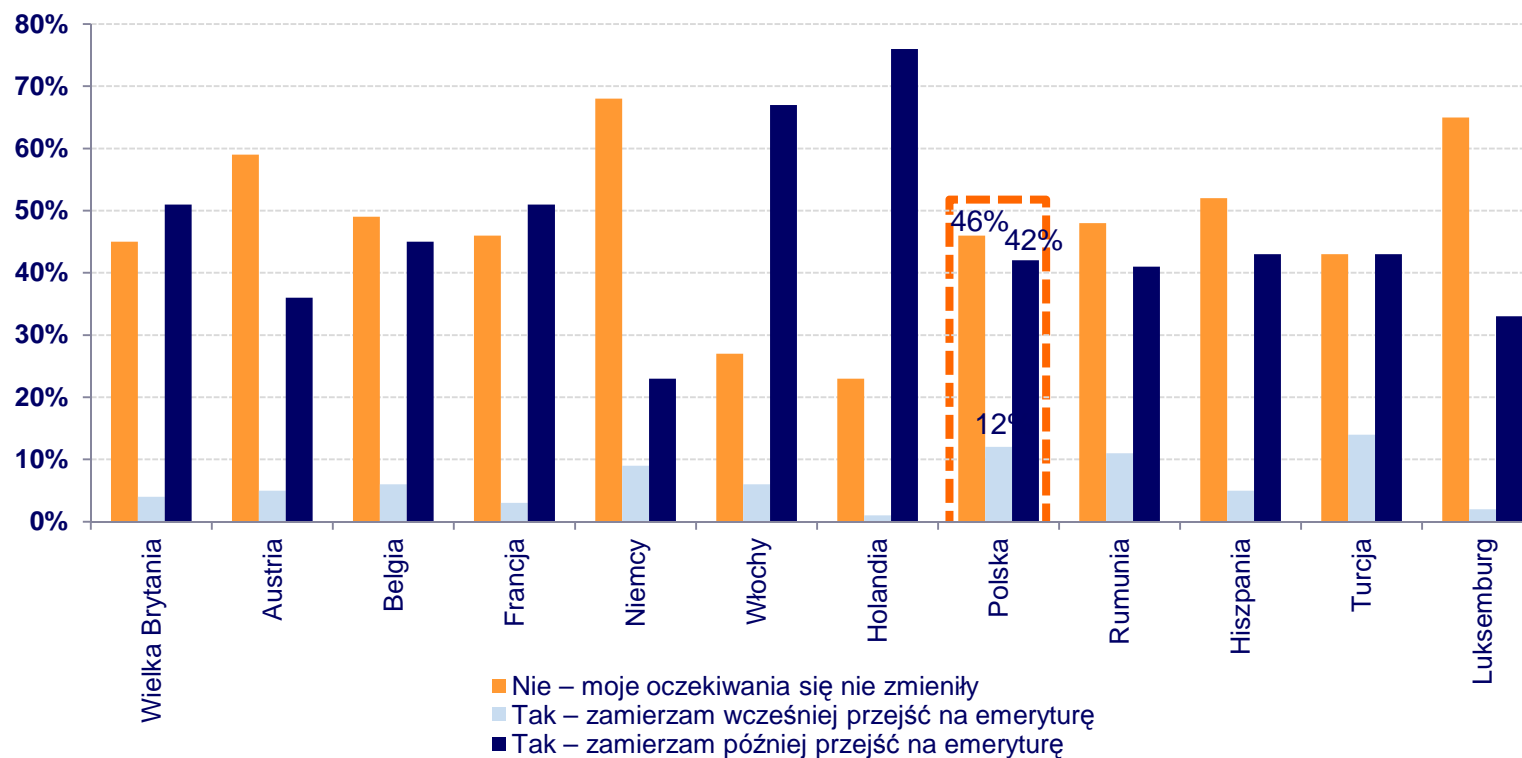
Polacy spodziewają się przejść na emeryturę 8 lat później, niż obecni emeryci.

Kryzys zmienił plany emerytalne Europejczyków...

Najwięcej respondentów deklarujących późniejsze przejście na emeryturę z powodu kryzysu mieszka w Holandii i we Włoszech. Najmniej w Niemczech.

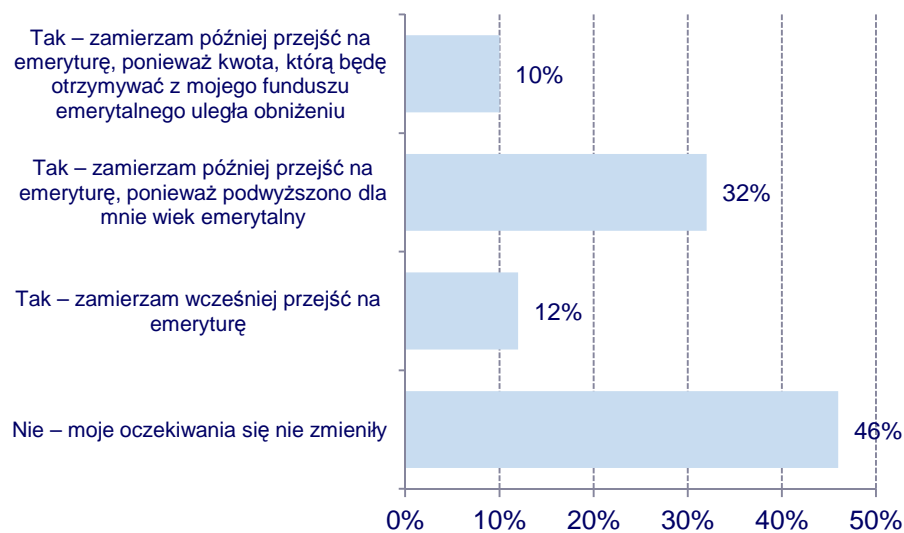
Czy od światowego kryzysu finansowego w latach 2008-2009 zmienił(a) Pan(i) swoje zdanie na temat wieku przejścia na emeryturę?

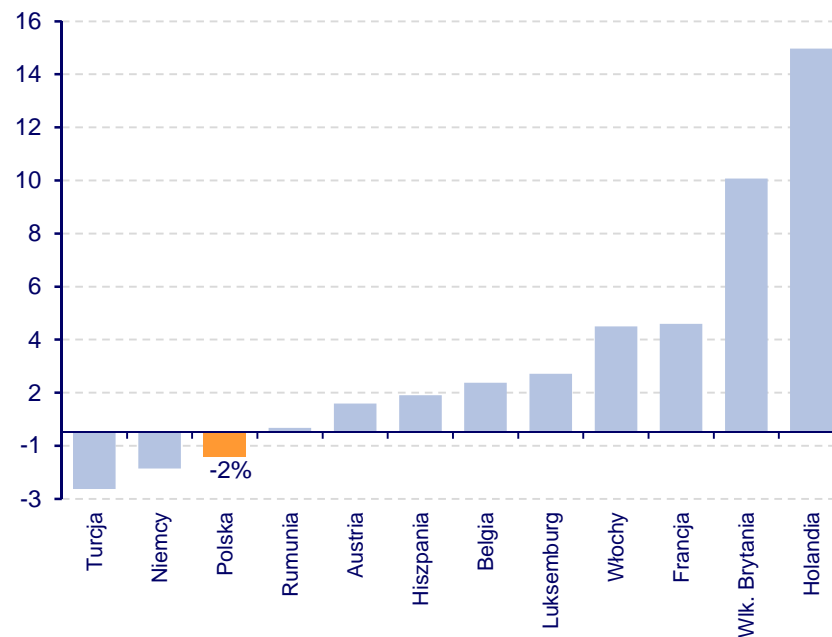
...i połowy Polaków

Polacy z powodu kryzysu zamierzają wcześniej przejść na emeryturę, w przeciwieństwie do zachodniej Europy, gdzie popularniejsze jest pracowanie dłużej.

Czy od światowego kryzysu finansowego w latach 2008-2009 zmienił(a) Pan(i) swoje zdanie na temat wieku przejścia na emeryturę?

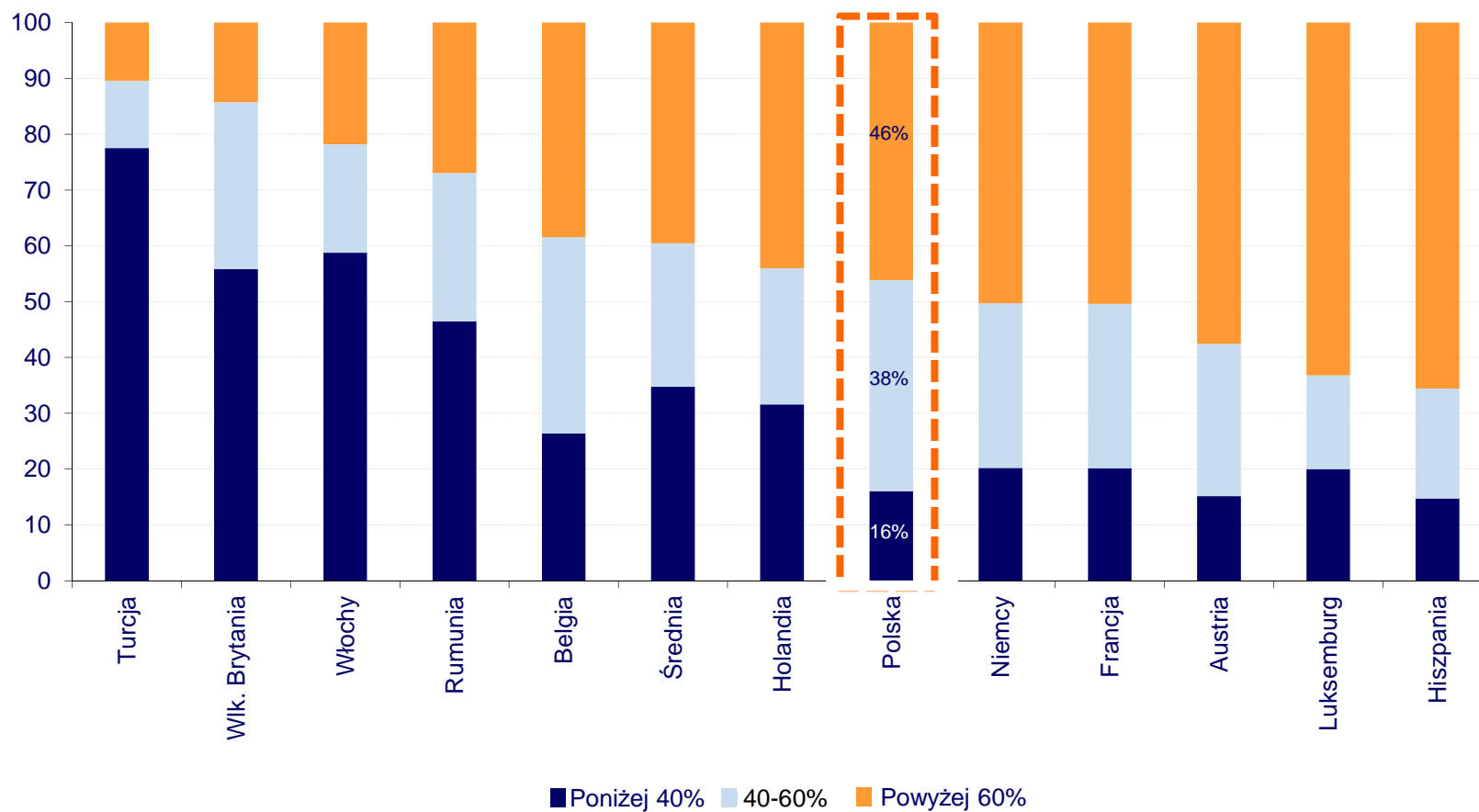

Odsetek osób netto, które zamierzają z własnej woli później przejść na emeryturę (minus osoby, które zamierzają wcześniej pójść na emeryturę)

Stopa zastąpienia emerytury

Co drugi Polak otrzymuje na emeryturze do 60% przeciętnego wynagrodzenia z ostatnich 5 lat pracy.

P: Szacunkowo, ile procent swojego dochodu, który zarabiał Pan(i) w ciągu ostatnich pięciu lat swojej pracy, otrzymuje Pan(i) teraz na emeryturze ?

Dlaczego nie odkładamy dodatkowych środków na emeryturę?

Co drugi Polak nie korzysta z funduszy emerytalnych (nie licząc obowiązkowego programu) tłumacząc to brakiem wystarczających środków.

Dlaczego nie korzysta Pan(i) z funduszu emerytalnego? (w proc.)
(nie dotyczy obowiązkowych programów emerytalnych)

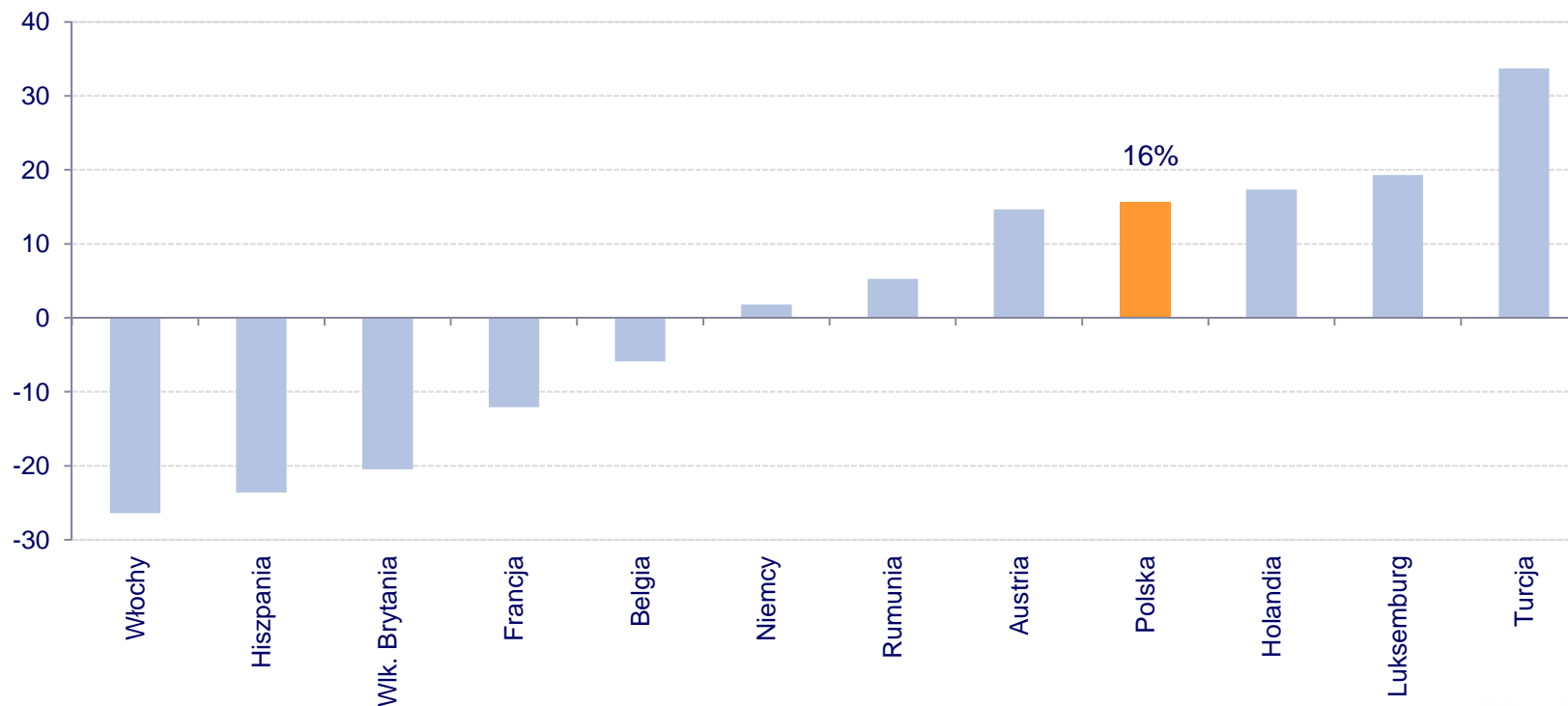

Co drugi Polak spodziewa się, że będzie miał z czego odłożyć

Ponad połowa Polaków (53%) uważa, że w następnych 3 miesiącach będzie miała wolne środki. To o 5% więcej niż wyniosła średnia dla wszystkich badanych krajów. Najgorzej wypadli Włosi (33%), Hiszpanie (35%) i Brytyjczycy (36%).

Posiadanie wolnych środków w kolejnych trzech miesiącach
(różnica w odpowiedziach "Tak" i "Nie,,)

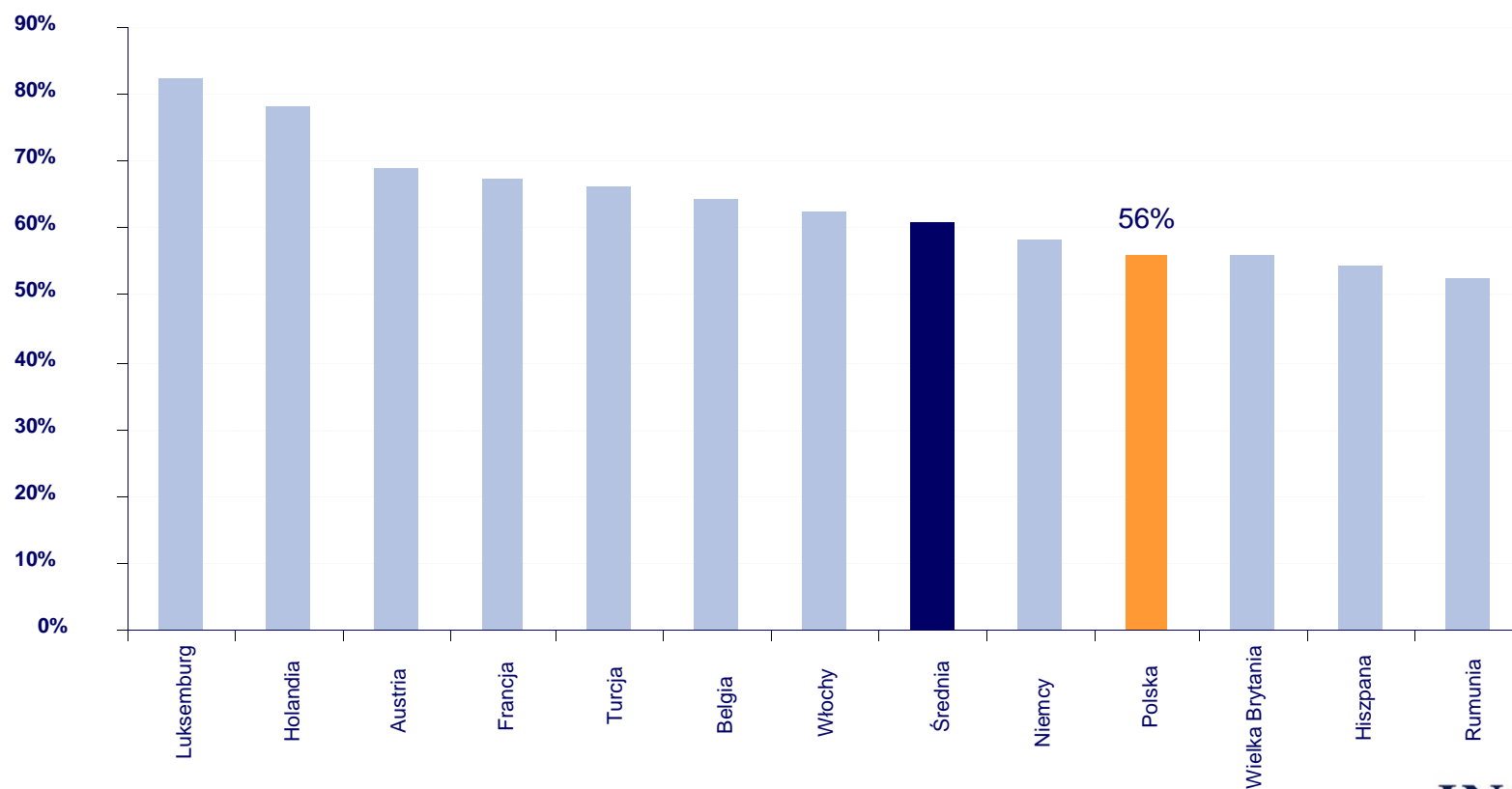

Czy spodziewa się Pan(i), że w kolejnych trzech miesiącach będzie miał Pan(i) wolne środki, które będzie mógł(a) Pan(i) zaoszczędzić, zainwestować lub wydać na coś dodatkowego?

Polska z niskim odsetkiem osób z długoterminowymi oszczędnościami

56% Polaków deklaruje, że posiada długoterminowe oszczędności. To jeden z najniższych wyników wśród badanych krajów.

Odsetek osób posiadających długoterminowe oszczędności

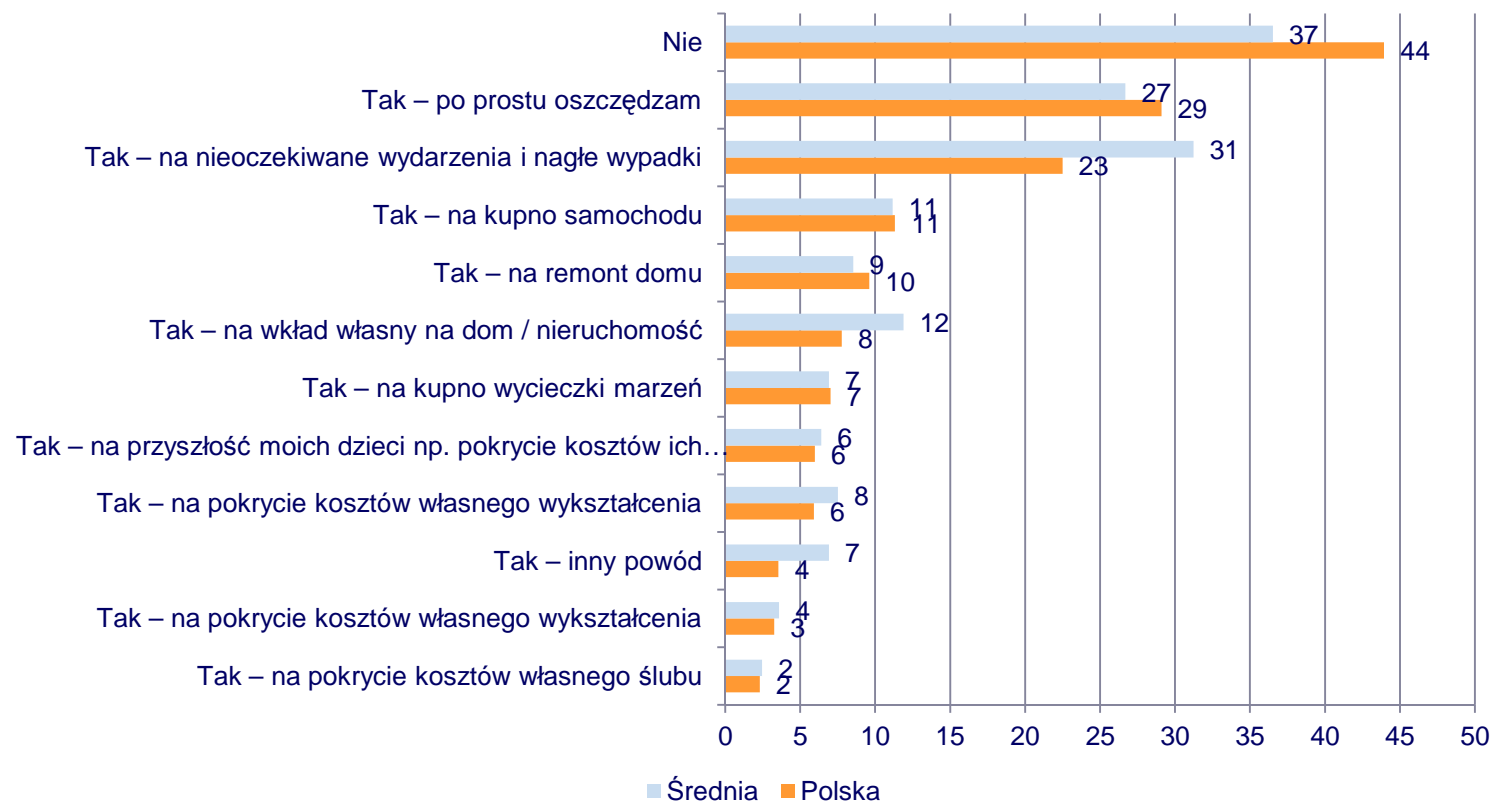

P: Czy posiada Pan(i) oszczędności długoterminowe, inwestycje lub zaoszczędzone pieniądze mające służyć realizacji celów długoterminowych innych niż emerytura?

Na co oszczędzają Polacy?

Struktura nieemerytalnych celów długoterminowych w Polsce jest zbliżona do europejskiej średniej. Przeważają cele konsumpcyjne. Wyjątkiem okazało się gromadzenie środków „na czarną godzinę” gdzie Polska miała najniższy odsetek wśród badanych krajów.

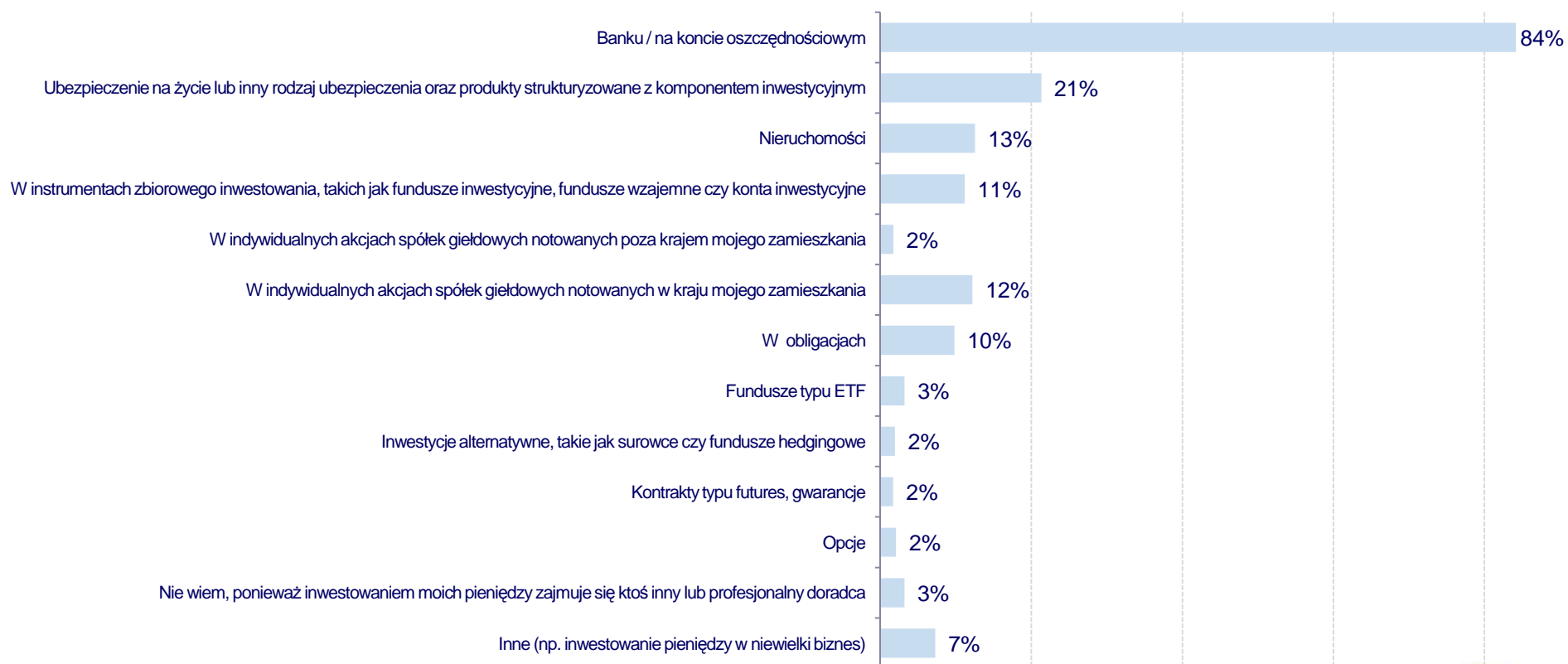
Czy posiada Pan(i) oszczędności długoterminowe, inwestycje lub zaoszczędzone pieniądze mające służyć realizacji celów długoterminowych innych niż emerytura? (w proc.)

Gdzie Polacy deponują pieniądze?

Preferowane sposoby oszczędzania i inwestowania pieniędzy przez Polaków nie odbiegają od pozostałych badanych państw.

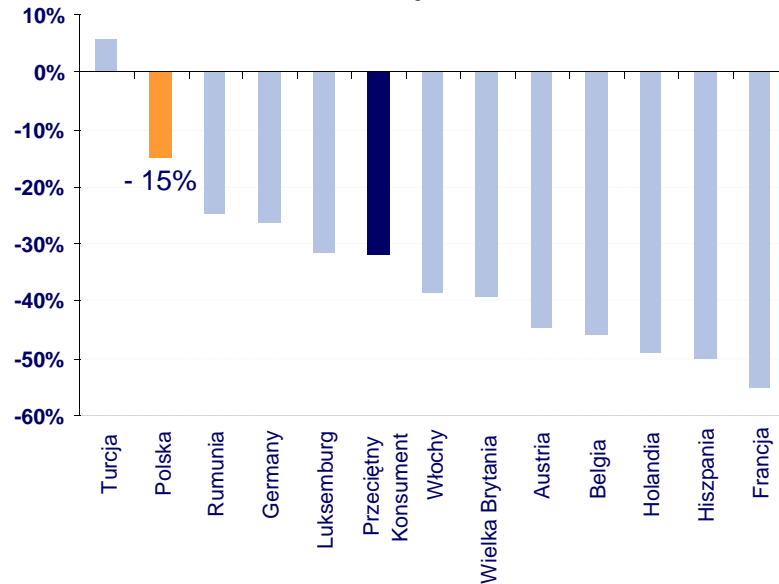
W jaki sposób Pan(i) inwestuje, aby osiągnąć te długoterminowe cele? Deponują pieniądze w...

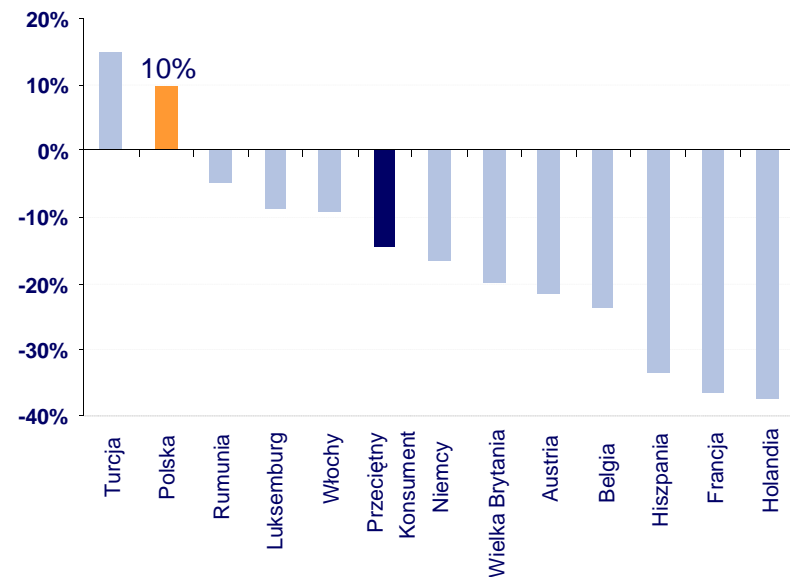
Polacy są optymistami pod względem oceny ryzyka inwestycji w aktywa

Polacy, zaraz po Turkach, są największymi optymistami w ocenie, że obecny czas jest dobry do inwestowania zarówno w akcje, jak i obligacje.

Odsetek osób netto uważających, że teraz jest dobry czas na inwestowanie w bardziej ryzykowne aktywa takie jak akcje

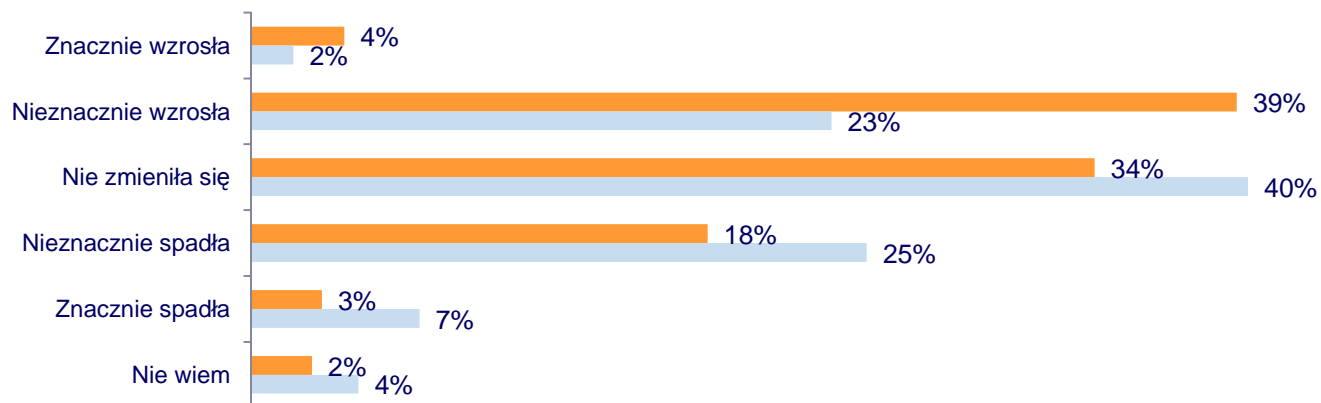
Odsetek osób netto uważających, że teraz jest dobry czas na inwestowanie w mniej ryzykowne aktywa takie jak obligacje

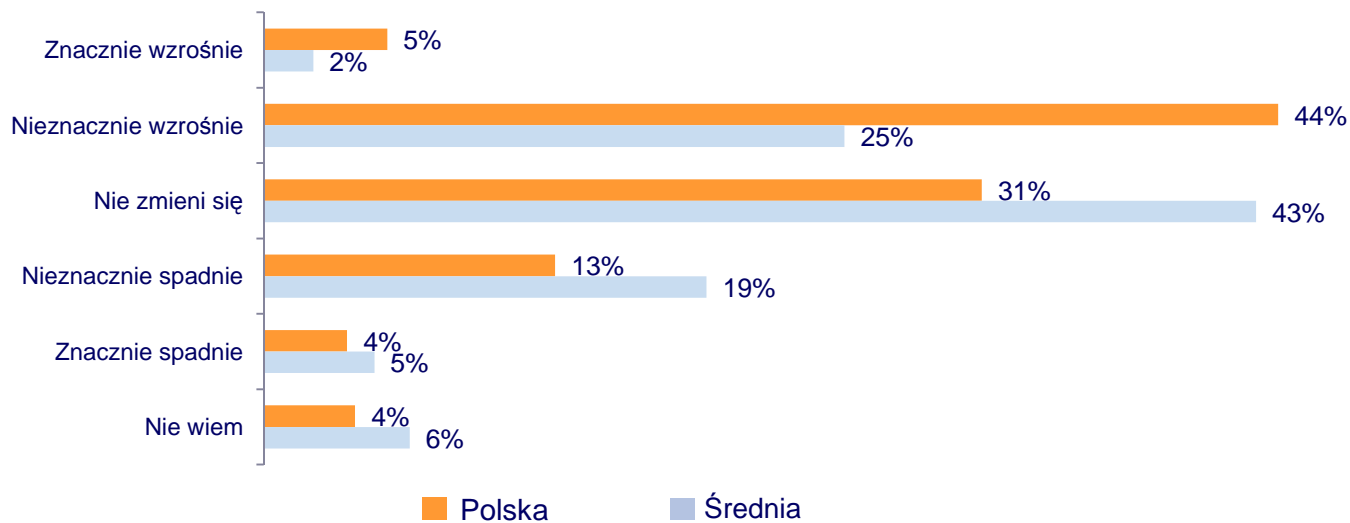
P: Rozważając inwestowanie w bardziej (mniej) ryzykowne aktywa i produkty, takie jak akcje (obligacje), czy sądzi Pan(i), że obecny czas jest: 1. Bardzo dobrym czasem 2: Dobrym czasem 3: Ani dobrym, ani złym czasem 4: Złym czasem 5: Bardzo złym czasem

Polacy optymistycznie o oszczędzaniu

Czy uważa Pan(i), że w ciągu ostatnich trzech miesięcy wartość Pana(i) długoterminowych oszczędności i portfela inwestycji

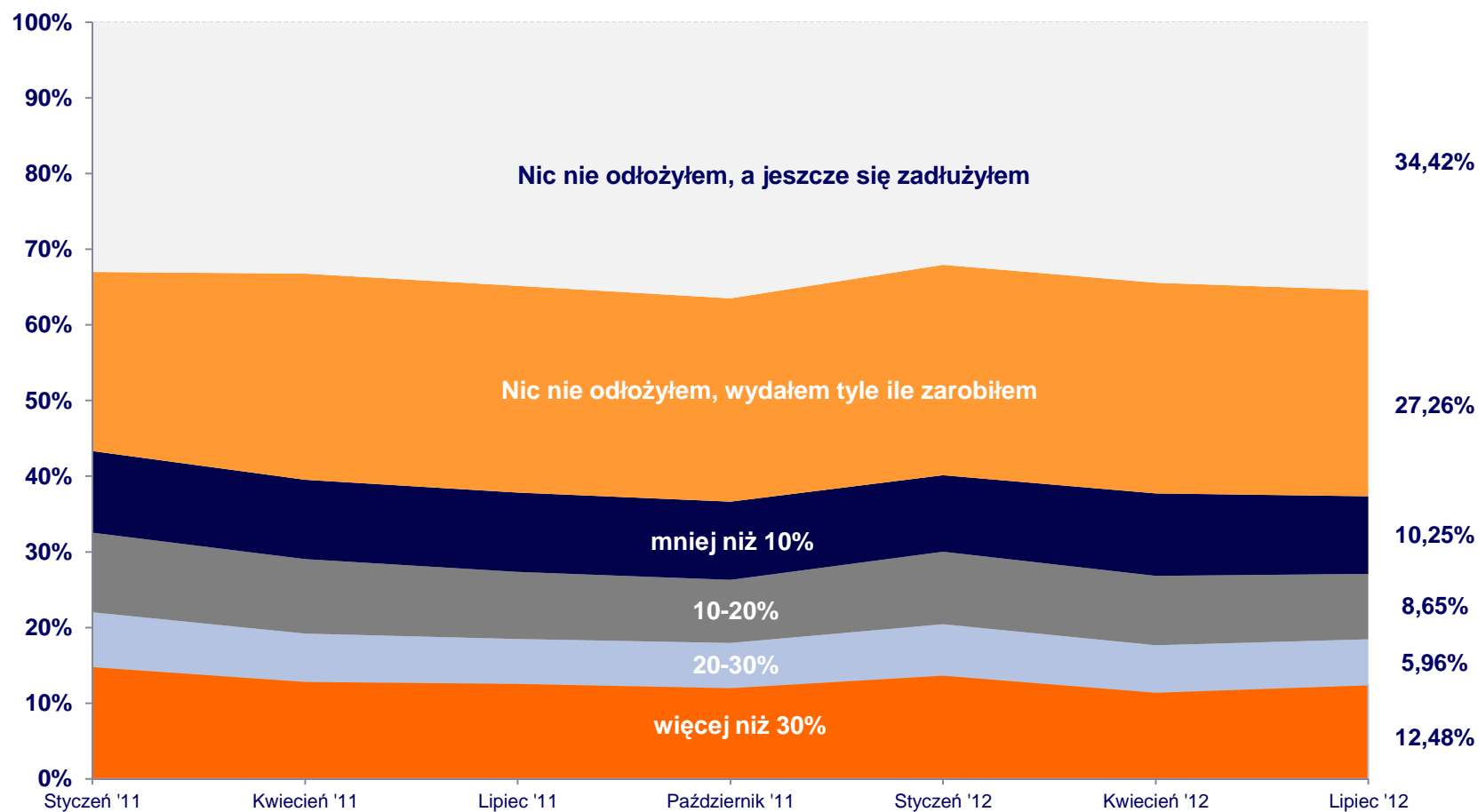

Czy uważa Pan(i), że w ciągu kolejnych trzech miesięcy wartość Pana(i) długoterminowych oszczędności i portfela inwestycji

... ale z oszczędzaniem jest u nas coraz gorzej

Jaki procent swoich miesięcznych dochodów przeznaczyłeś w ostatnim miesiącu na oszczędności? *

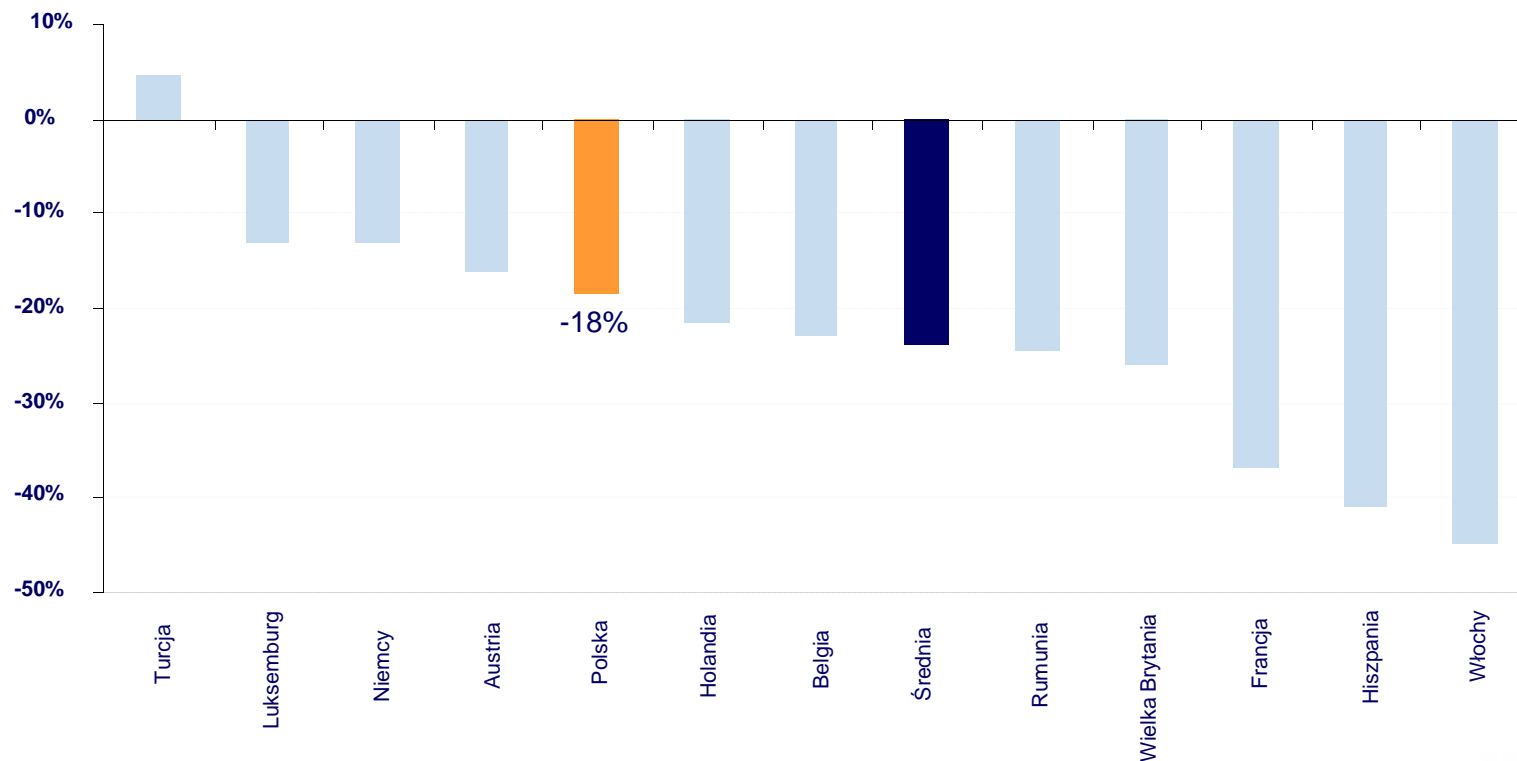

* Źródło: Kwartalne ankiety przeprowadzone w okresie luty 2011- sierpień 2012 wśród klientów ING Banku Śląskiego korzystających z systemu bankowości internetowej ING BankOnLine. W ostatniej ankiecie uzyskaliśmy 41 860 odpowiedzi.

Sytuacja finansowa Europejczyków pogarsza się...

Więcej Polaków uważa, że ich sytuacja finansowa w ostatnich miesiącach się pogorszyła, niż polepszyła. Mimo wszystko, jest to lepszy wynik niż w przypadku m.in. Holendrów, Brytyjczyków czy Francuzów.

Odsetek osób netto, które uważają, że w ciągu ostatnich trzech miesięcy ich sytuacja finansowa uległa poprawie

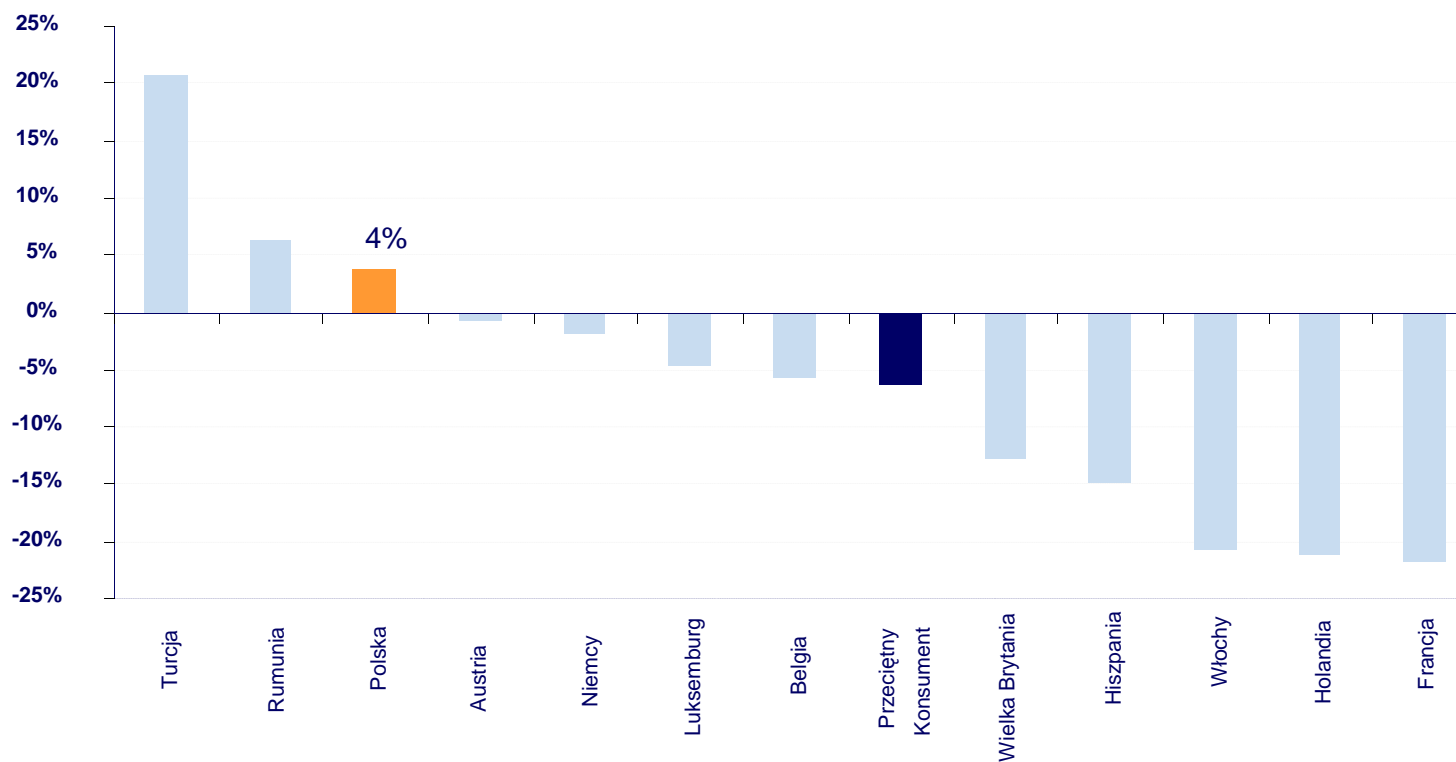
P: Czy uważa Pan(i), że w ciągu ostatnich trzech miesięcy sytuacja finansowa Pana(i) gospodarstwa domowego: 1: Uległa znacznej poprawie 2: Uległa poprawie 3: Nie zmieni się 4: Uległa pogorszeniu 5: Uległa znacznemu pogorszeniu

...ale Polacy są optymistami

Polska jest jednym z trzech krajów, w których osób spodziewających się poprawy swojej sytuacji jest więcej niż pesymistów.

Odsetek osób netto, które uważają, że w ciągu kolejnych trzech miesięcy ich sytuacja finansowa ulegnie poprawie

P: Czy uważa Pan(i), że w ciągu kolejnych trzech miesięcy sytuacja finansowa Pana(i) gospodarstwa domowego: 1: Ulegnie znacznej poprawie 2: Ulegnie poprawie 3: Nie zmieni się 4: Ulegnie pogorszeniu 5: Ulegnie znacznemu pogorszeniu

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Zespół ekonomistów ING Banku Śląskiego

Rafał Benecki i Grzegorz Ogonek

T 22 820 46 98

E rafal.benecki@ingbank.pl, grzegorz.ogonek@ingbank.pl

